

חלקת כנות בינוניות מתתיהו סכום 2005

ישראל דורון- שה"מ ממ"ר גרעיניים
אמנון-שנר, יובל עוגני, גלית רדל חוות מתתיהו

מבוא

בשנים האחרונות הושהה מחקר כנות תפוח בחוות מתתיהו. המחקר הושהה בעקבות בעיות שתלנות רבות אשר מנעו מאתנו לקבל שתיל איכותי לניסויים. בניסוי כפר עציון שערך שמעון אנטמן בסוגי שתילים בזנים שונים, היה יתרון לשתילים אשר הוכנו בשקית, הן לשתילון, והן לשתיל קיץ. אנו מניחים כי היתרון, נבע מכך שאיכות החומר הצמחי בשקיות היה טוב יותר. החומר היה נקי מהחומר של שתילי חרף, אשר הוכנו ממתע אס. בעקבות מחקר זה, החלטנו להקים ניסוי חדש לבחינת כנות. במחקר תבדק השפעת הכנה, מקור הכנה, והשרשת הרוכב על יבול ואיכות הפרי בזן זהוב. כל הכנות הוכנו בשתי שיטות ייצור:

א. ייחורים- הכנות שהוכנו מייחורים, הוכנו כך, כדי להבטיח חומר יובנלי, שלא אולח בגורמי מחלה בקרקע.

ב. כנה ממתע אס-הערכה כי כנה ממתע אס מאולחת בגורמי מחלה וגורמת לכן לעץ מוחלש. מתצפיות מסחריות ראינו, כי בחלק מהכנות האירופיות, ובעיקר בכנות בהם יש שורשי אויר, תילול והשרשה של 5-10 ס"מ מהרוכב תורמים לעץ חזק, מרוסן, עם יבול ואיכות פרי טובים.

מטרת המחקר

לימוד השפעת כנות, ושיטות בייצור כנות, על היבול ואיכות הפרי בזן זהוב.

שיטות וחומרים

זן- זהוב- טיפוס סמוטי

כנות

כנה חלשה- M9

כנות בינוניות: M.M-109, M.M-106, M.M 104

כנה בינוניות חזקות- חשבי 4-13

סה"כ 5 כנות

ייחורים מושרשים הוכנו במשתלת ספי בן דור. הייחורים הוכנסו למצע השרשה בפברואר 2004. לאחר השרשה ראשונית הכנות הוכנסו לשקית 3 ל' והורכבו בהרכבות עין באביב 2004. השתילים ניטעו בינואר 2005.

כנה ממשלתל אס הוכנה רק כנה M.M 106- היא נלקחה כייחור עם שורשים, ממתע אס. הכנה הוכנסה לשקית בפברואר 2004, הורכבה באביב 2004 וניטעה בינואר 2005.

טיפולים:

1. ביקורת- נטיעה כאשר הרוכב בולט 10 ס"מ מע"פ הקרקע.

2. השרשת רוכב- נטיעה כאשר הרוכב מוטמן 10 ס"מ מתחת לפני הקרקע.

מבנה ניסוי- בכל הכנות פרט לכנה M.M 106. 6 חזרות של 4 עצים. בכנה M.M 106 4 חזרות של

שיטת עיצוב- ציר

מרחקי נטיעה- 4 מ' בין השורות- 1.5 מ' בין העצים=166 עץ /ד'.

הפרייה- כל 2 שורות זהוב ניטעו שורות סטרקינג.

הכנות שטח-פוזר קומפוסט כ 5 מ"ק לד' בפס הנטיעה לפני הנטיעה. לאחריו בוצע חריש עמוק או רוטר.

טיפולים בשנה א'

המטע טופל באלזודף לשיפור סיעוף. ממשק שנה א' כלל טיפולים נגד כנימות עלה. ההשקייה והדישון היו ע"פ הנחיות השקייה ודישון של שה"מ.

תוצאות 2005

טבלה מס' 1 היקף גזע בס"מ

הפרש היקף		בסוף 2005		בנטיעה		טיפול	כנה
b	3.8	d	6.6	b	2.7	לא מושרש	104
a	5.6	abc	8.3	b	2.7	מושרש	104
ab	4.9	abc	8.1	b	3.1	לא מושרש	109
a	5.4	ab	8.5	b	3.1	מושרש	109
ab	3.8	d	6.6	b	2.7	לא מושרש	9
a	5.4	abc	8.1	b	2.6	מושרש	9
ab	4.2	abc	7.9	a	3.7	לא מושרש	13-4
ab	5.0	a	8.6	a	3.6	מושרש	13-4
ab	4.8	cd	7.0	c	2.2	לא מושרש	מטע אם 106
a	5.3	bcd	7.3	c	2.0	מושרש	מטע אם 106
ab	4.5	abcd	7.5	b	3.0	לא מושרש	יחורים 106
a	5.3	abc	8.2	b	2.8	מושרש	יחורים 106

*אותיות שונות מראות על הבדל מובהק ברמת בטחון של 95%

טבלה מס' 2- גובה עץ במ'

הפרש גובה		סוף 2005		בנטיעה	השרשה	כנה
d	0.3	c	1.8	ab 1.5	לא מושרש	104
abc	0.7	ab	2.2	ab 1.5	מושרש	104
abc	0.6	ab	2.1	ab 1.5	לא מושרש	109
abc	0.6	ab	2.2	ab 1.6	מושרש	109
cd	0.3	bc	1.9	ab 1.6	לא מושרש	9
abc	0.6	ab	2.2	a 1.7	מושרש	9
a	0.8	a	2.4	ab 1.6	לא מושרש	13-4
ab	0.7	ab	2.3	ab 1.5	מושרש	13-4
ab	0.7	abc	2.2	ab 1.5	לא מושרש	מטע אם 106
abc	0.6	abc	2.1	b 1.4	מושרש	מטע אם 106
bcd	0.4	abc	2.0	a1.7	לא מושרש	יחורים 106
abcd	0.5	abc	2.0	ab1.5	מושרש	יחורים 106

*אותיות שונות מראות על הבדל מובהק ברמת בטחון של 95%

מדידות תצפית זנים נטיעות קיץ נטיעת יולי 2005 מדידת סוף 2005 :

טבלה מס' 3 זן טופרד

זן	כנה	היקף בס"מ	גובה במטר
טופרד	26	3.6	1.6
טופרד	106	9.5	2.6

טבלה מס' 4 זן זהוב

זן	כנה	היקף בס"מ	גובה במטר
גולדן .972	26	3.9	1.5
ליזגולדן	26	3.9	1.4
סמוטי	26	3.5	1.4
רנדרס	26	3.4	1.3
גולדן .972	106	3.9	1.6
סמוטי	106	4.2	1.6
רינדרס	106	4.3	1.5
רינדרס	חשבי	4.4	1.6

סכום דיון ומסקנות

החלקה בסוף שנה ראשונה. המדידות מראות כי קיים הבדל בחוזק השתילים בנטיעה, כאשר כנה 106 ממטע אם היא החלשה ביותר, ואילו החשבי 4-13 היא החזקה ביותר, ושאר הכנות בחוזק זהה. הבדל זה נובע מטיב הכנת השתילים. בסוף שנה א' אנו רואים כי בכנות 104 ו 9, יש יתרון מובהק בהיקף גזע לשתיל המושרש. גם בשאר הכנות השתיל המושרש חזק מהשתיל הלא מושרש אך לא באופן מובהק. בחלק מהשתילים על אף חולשתם בנטיעה כמו כנה 106 ייחור מושרש, הם הגיעו בסוף שנה א' לחוזק כמו הכנות האחרות.

גובה עץ

קיימים הבדלים בגובה העץ בנטיעה. כאשר מרבית העצים בגובה 1.6-1.7 מ' וגבוהים באופן מובהק מהעץ החלש של כנה 106 ממטע אם. בסוף שנה א' ההבדלים יותר קטנים כאשר העץ הגבוה הוא כנה חשבי 4-13 לא מושרש והנמוך כנה 104 לא מושרש.

תצפית זנים

כנה 26 היא כנה שהשתחררה השנה מהקרנטינה. לראשונה ברשותנו כנה M 26. נקיה מוירוס. על אף הכמות הקטנה שיש לנו מכנה זו החלטנו לבחון אותה בתצפית כדי ללמוד תכונתיה. במסגרת תצפית זו נבחנים גם טיפוסים זהוב למבחן הזנים של חוות מתתיהו. בנטיעה לא הקפדנו כי חלק מהכנות יושרשו, והשרשתם תבצע בסוף שנה א'.